رضا فرمند

ژباړه: وياړ

ښکلې نه وه
مور مې

مور مې ښکلې نشوه

رضا فرمند

مور مې ښکلې نشوه
رضا فرمند
ژباړه:وياړ
سمون:زيړ افغان
برېښنايي خپرېدنه او بياکتنه: سلواغی ۱۴۰۲

لړليک

مور مې ښکلې نشوه... ! ۱
مور مې موکه ونده مونده ۹
زما سوفه ۱۲
مور او ستومانتيا ۱٤
شعر ۱٥
مور او سرود ۱٦
مور او د کليمې دانه ۱۷
مور او د کور تغر ۱۸
مور او آزادي ۱۹
مور او «نه» ۲۰
مور او ريال ۲۱
مور او د قرآن هينداره ۲۲
مور او حجاب ۲۳
مور او نيا ۲٤
مور او خاطره ۲٥
د پخلنځي مهربانه موجود ۲٦
مور او حسرتونه ۲۷
مور او شک ۲۸
د مور د شتون ثبت ۲۹
مور او وحشي ټولنه ۳۰
مور او عصبي حمله ۳۱
د غم رطوبت ۳۳
د مور دروند څادر ۳٤

پلار ۳۵
د آیتونو په قمچینې ۳٦
د پلار پرېکړنده ایمان... ۳۷
د پلار ذهن ۳۸
ډوډۍ او پلار ۳۹
خبر ٤۰
تریخ خبر ٤۱
د مرګ رنګ... ٤۳
د شپې ګړنګ ٤٤
د شپې څپه.. ٤٥
د مرګ تور بم... ٤٦
مرګ ښکلی کړه ٤۷
مور په تېږو کې ٤۸
...چې مایندې مري! ٤۹
د مرګ حقیقت... ٥۰
د کلیمو وږم... ٥۲
ستا له مرګه ٥۳
تابوت به دې... ٥٤
د مور خاطرې... ٥٥
چوپتیا او مرګ دې ٥٦
د مرګ لوی تابوت... ٥۷
د ټولنې ځناور ٥۹
مور او ځناوران.. ٦۰
مور او قهر.. ٦۲

مور مې ښکلې نشوه... !

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
د ژوندانه دریڅه
د مینې پر مخ پرانېزي
مور د خپلې ښکلا مالکه نه وه.

مور مې ونه توانېده
د خپل غرور زیږه مرغلره
د تاریخ د سینګار له پرانیستي بکس څخه راواخلي
او د **کلیمې** په ناپایه هوا کې
ساه وباسي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
د **کليمې** د الماس ځلا ته ځير شي.
او د نړۍ د مانۍ لوړې څوکې ته
د **کليمو**
کمند واچوي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
کليمې ته ننوځي
او د حافظ د غزلونو سپوږمکۍ کې
د نړۍ گردچاپېره
وگرځي.

مور مې ښکلی نشوه
مور مې ونه توانېده
خپله سترېا
د **کليمې** په چينې کې پريمنځي
او د قهر زهرجنو اوبو يې
آه....
بهر ته لاره و نه مونده.

مور مې ونه توانېده
د خپل اندام پر ځانګو
پسرلی وغوړوي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
د ورځې دمه وکړي
او شپې
د **کلیمې** څراغ
رڼا کړي
او غروب
د یوه جشن په شورماشور کې
پټ کړي
او د ویر په شپو کې
آه....
د شرابو لاره یې نه پېژندله.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
له **کلیمې** سره عادت وکړي

په هغې کې
آش تکراري شوی و
چای تکراري شوی و
د ښوروا خُوتېدل تکراري شوی و

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
ـ د **کليمې** تاج پر سر ـ
خپله ځلانده څېره
د غرور په هېنداره کې
وګوري.

مور مې ونه توانېده
له هېندارې سره عادت وکړي
او د مُسکا طرحه يې
آه...
د هيڅ شپې او ورځې پر پاڼې
بشپړه نشوه.

مور مې ښکلی نشوه
مور مې ونه توانېده

حامله نشي
یا خپل رَحِم
یوه شپه په پټه
د سپي خواړه کړي.

مور مې ونه توانېده
حامله نشي
یا خپل جنین
د نیالګي په شان
په ګلدانۍ
په باغچې کې نال کړي.

مور مې ښکلی نشوه
مور مې ونه توانېده
حدیثونه او روایتونه
له سره ولیکي
او د لویانو په ټولګي کې
په ناڅاپه لیک او لوست زده کړي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده

بل قرآن وليکي
يا ښځينه خدای وزېږوي
او د جماعت د جهل پيڅ قشر
د ديګي د سوي کنکري په شان
په سيمي جالۍ او پوډرو پريمنځي.

مور مې ونه توانېده
د ستومانتيا پر مهال
غرمه
لکه د رتې په شان د ورځې له مخې
پاکه کړي
او کور په يوه پوکي
جارو کړي.

مور مې ونه توانېده
زموږ د تن په ميتابوليزم کې
لاس ووهي
او عيسی ډوله
په يوې مړۍ ډوډۍ
موږ
ټول کال ماړه وساتي.

مور مې ونه توانېده
د پخلي کار
څو ورځې پر مور خرڅ کړي
او له سپما يې
تحفه واخلي
او هر چا ته يې چې غواړي ډالۍ کړي.

مور مې ونه توانېده
د نړۍ عجيبه منظر
د **کليمې** د پنجرې له منځه وګوري.

مور مې ونه توانېده
نور ښځه نه وي
له مورتوبه استعفا وکړي
او د ملاقات په اوږده کتار کې
پريشانه نشي.

مور مې ښکلې نشوه
مور مې ونه توانېده
جادو زده کړي

په قاب
او کاچوغې بدله شي
او زموږ تر سترګو لېرې
په الماری کې
پټه شي.

مور مې ونه توانېده
وزری پیدا کړي
او د پخلنځي له پنجرې
یو سهار
د مرغۍ په شان
وتښتي.

۱۹۸۸-۱۹۹۰

مور مې موکه ونده مونده

مور مې موکه ونه مونده
چې **کلیمه** وپېژني
او د خپلې چوپتیا له تشې ژورتیا
د آسمان تر خیاله
والوزي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د خیام او حافظ په شعر سره سرمسته
د جهل او تعصب په کوڅو کې
چغې ووهي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د خپلې هوښیارۍ الماس
د **کلیمې** په پټنوس کې
ښار په ښار وګرځوي
او ناپوهه جګړه ماران
د تجربې په محک
مختوري کړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د آزادۍ پرتمین حس
تجربه کړي؛
او د خپلې ښکلا غبرګون
د نارینه د کتنې او حیرت په هینداره کې
ننداره کړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې د **کلیمې** په پړي
د مذهب له ژورې
تر اوبو ، تر ډبرو، تر ستورو
هسکه لاړه شي
نړۍ لمس کړي

ژوند وپېژني
او په خپل لوی او مینه ناکه حس
ایمان راوړي.

مور مې موکه ونه مونده
چې دا ساده خبره
په **کلیمو** کې ولولي چې:
ـ دا تر ټولو مقدسه ده!

مور مې موکه ونه مونده
چې د خبرو درمند
د **کلیمې** په غلبیل
چڼ کړي
او د پوهې له ځلانده دانو یې
د غرور امیل
په غاړه کړي.

جنوری ۱۹۹۱

زما سوفه

څومره حسرتي شوې ده مور!
ډېرې ورته ونه کتل
او د ژوند د کليمې په ډکه نړۍ کې
يوه شېبه ونه توانېده
د «زما» پر سوفه کښېيني.

څومره حسرتي شوې ده مور!
له ستوري سره يې عادت ونکړ
په ستوري يې فکر ونکړ

د ویالو زمزمه یې وانورېده
او ونه توانېده
د **کلیمې** په ګرڼدتیا سره
مرګ شا ته
پرېږدي.

څومره حسرتي شوې ده مور!

مور او ستومانتیا

مور مې
په ستومانتیا کې وزېږېدله
نه یې سهار درلود نه یې ماښام.

د وخت آس
هغه له ویښتو ونیوله
او د ژوندانه د ځوزانو په کروندې کې یې
وڅرخوله.

غږ یې چا وا نهورېد
کتل یې چا و نه کتل
او څېره یې
تر مرګه
وسولېده.

شعر

شعر
مور ده
په مړو لاسونو
او بې حاله سترګو
د پخلنځي په اوو ګوټونو کې
د ډوډۍ او شیدو او د لېدنو او کتنو په کتارونو کې تلپایه آواره
. . .

مور او سرود

مور
خپلې کلیمې
د وریجو په مینځ کې
ورکې کړي.

په هغه کې به
نوره **کلیمه**
په درد سره!
سرود نشي.

مور او د کليمې دانه

مور مې
په جومات کې اورېدلي وو
چې سترګې يې خطا دي
او په ذهن کې يې
د کليمې دانه
نه شنه کېږي.

په هغه کې
ولې
که
بې پايه واټونه وو.

مور او د کور ټغر

مور مو نه لیدله
له هغې سره مو
د کور د زاړه ټغر په شان
عادت کړی و.

۹۰/۱/۲۶

مور او آزادي

مور مې
د کور تر آخري مصرفي ریال پورې
آزادي لرله.

هغې کولای شول
سل تومانې
په اوبدلې کوچنۍ بټوې کې
غونځ کړي
او په آزادۍ
له هر ځایه چې وغواړي
سودا وکړي.

مور او «نه»

له ماشومتوبه يې
نه ترې اخيستلې وه
کليمه يې ترې اخيستې وه
هغه کوترې ته ورته وه
چې وزرې يې ورله پرې کړې وی
او **نه**
چې د هغې يو جزء و
د هغه په آه، کتنې او چوپتيا کې
رسوب کړی و.

مور او ریال

مور مې
له ریال سره
راحته نه وه
په اوسپنیزه ژبه یې نه پوهېده.

ریال
هغه ویرونکی شینۍ ټاغی و
چې د کلام بچې یې ترینه
په ناڅاپه
تښتول.

مور او د قرآن هینداره

هغه هینداره چې مقدسه ګڼل کېږي
هغه هینداره چې ویل کېږي
له ټولو هیندارو رڼه ده
د قرآن هینداره ښییم
خو په هغې کې
د مور ځلانده څېره
نه ښکاري؟

۹۰/۲/۲۴

مور او حجاب

د آیتونو او روایتونو له تېرېدو وروسته
مور مې
د خپل ښایست له ډاره،
خپل غبر په حجاب کې پټ کړ
خپلې سترګې یې په حجاب کې پټې کړې
او خپله مُسکا یې
په زرګونو حدیثونو
وتلله.

۱۹۸۸

مور او نیا

نیا

- نیابۍ -

ماشومانو په شان شوې وه

کلیمه یې نوره نه پېژندله

او په اوبو او هېنداري یې

شک کاوه.

اوس!

اورم چې وايي:

مور مې

د ماشومانو په شان شوې.

۱۹۸۸

مور او خاطره

خاطرې
اوس
خپل اوږده لاسونه
د سیوري په شان
ناروغې مور ته
اوږده کړي.

۱۹۸۸

د پخلنځي مهربانه موجود

د پخلنځي مهربانه موجود
چې مور يې بلو
او شتون ورته
- يوازې -
په تود آش او لوړې کې
احساسوو؛
اوس
ناروغه او ستومانه ده!

خپل همېشني ملګري
نغرى او لوخي
سماوار او جارو
پرېږدي.

۱۹۸۹/۵/۲۶

مور او حسرتونه

مور
اوس
یوې چیتې **نه** ته پاتې کېږي
او د حسرتونو تر کنډوالې لاندې
یوه جسد ته.

مور او شک

مور
په خپلې اړتیا شک وکړ.
په خپلې غوښتنې یې شک وکړ.
په خپلې ښکلا یې شک وکړ.
او د خپل کلام پیاوړی قامت یې
په درد سره!
هېڅکله و نه لید!

د مور د شتون ثبت

مور مې ونتوانېده:
- خپل غړېدل رسمي کړي.
- خپل خندېدل رسمي کړي.
- خپله هوښياري رسمي کړي.
- خپله ښکلا رسمي کړي.
او په وحشي ټولنه کې
خپل شتون
ثبت کړي.

جنوري ۱۹۹۱

مور او وحشي ټولنه

په وحشي ټولنه کې
د مور
پوښتنه رسمي نه وه
غږ يې رسمي نه و
ښکلا يې رسمي نه وه
په وحشي ټولنه کې
د مور لوی الهی حق
اطاعت و.

مور او عصبي حمله

یوځل مور
د آش ځکلو لپاره
خپله خوله پیدا کولی نشي
کاچوغه په لاس
هینداري ته راځي
ګوري چې څېره یې
د ډار او وېرې سیلۍ
کړه کړی
نو د پخلنځي په یوې څنډې کې حیرانه
کښیني.

*　　　*　　　*

مور له هغې وروسته
د خبرو پر ځای شپېلۍ وهله
او خندا يې...
آه څومره ژړونکې وه!

۱۹۹۸

د غم رطوبت

حيف!
مور مې و نه توانېده
د **کليمې** پر مخ ودرېږي
کله چې ژوند يې
د غم له رطوبته ورستېده.

د مور دروند څادر

مور
د نړۍ سیاله نشوه
ونه توانیده
خپل بې پایه دروند څادر
د ټولنې له لرغوني ذهن څخه
راټول کړي.

پلار

پلار مې له جوماته مور ته راغی
پر کلام یې
دروند غبار پروت و.

د آیتونو په قمچینې

پلار مې
د آیتونو په قمچینې
او د حدیثونو او روایتونو په تسمې
مور
د خپل ژوند په ګاډۍ پسې وتړله.

د پلار پرېکړنده ایمان

د پلار
ایمان
د مور له پرېکړنده شتون څخه
پیاوړی و.

نو ځکه
ان کلیمه یې هم
له مور څخه ونه پېرېده.
ان خبرې یې ورته
و نه تللې.

د پلار ذهن

مور مې و نه توانېده
د پلار ذهن ته
ـ دې سپېرې لرغوني کلا ته ـ
ورننووځي
او هغه
د پخلنځي د ځلورو ګوټونو په شان
د حديثونو او روايتونو له ميدګۍ
جارو کړي.

ډوډۍ او پلار

پلار
تل
له ډوډۍ
نیمګړی و
خو قامت یې
له سهاره تر ماښامه
لنډ و.

ډوډۍ
په هغه کې
کلیمه نشوه.

۱۹۸۸

خبر

خبر
څاڅکی څاڅکی
په کلیمو کې مې
حلیږي
راماتې اوښکې مې
بی ځایه نه دي.

تریخ خبر

تریخ خبر نشو کولای
لکه خځله له سترګې راوباسو
یا د مسمومو خوړو په شان یې
قی کړو.

تریخ خبر
نشو کولای ان د زخمي درد په شان
وژړو.

تریخ خبر
له چوپتیا سره دې یو ځای کېږي
له مسکا سره دې یو ځای کېږي
له **کلیمې** سره دې یو ځای کېږي.

کلیمه مې
د مور له مرګه شنې او ترخی کیږي!
شنې او ترخې کیږي.

دسمبر ۱۹۹۰

د مرگ رنګ

مور
د اوښکو د څاڅکو په شان
د مرګ په رنګ کې
محوه شوه.

د شیبې ګړنګ

مور
د شیبې له ګړنګه
راوپرځېده.

د یوې شیبې څپې
مور ویوړه.

د شیبې څپه

د مرگ تور بم

د مرگ تور بم
ناڅاپي زموږ پر کور راوغورځېد
او مور يې
د چوپتيا په کنډوالې کې
ښخه کړه.

د **کليمې** په زړه کې مې
اوس!
يوه لويه کنده جوړه شوې ده.

دسمبر ۱۹۹۰

مرګ ښکلی کړه

مړاوې شوه
مړه شوه مور
مړاوی شوه
مړه شوه مور!

آه...
د یوې شپې لپاره
حافظه له ما واخله!
یوه شیبه
مرګ ښکلی کړه

دسمبر ۱۹۹۰

مور په تېرو کې

مور په تېر کې
په **اوس** کې
نوره په لاره نه ځي
خبرې نه کوي
په **اوس** کې
ان نوره
په پخلنځي کې نشته.

زه نه پوهېدم
چې د شیبې سطحه
دومره سسته ده!
او د مرگ څاه
بی پایه دی!
زه نه پوهېدم!

دسمبر ۱۹۹۰

...چې مايندې مري!

...چې مايندې مري!
...چې مرگ حقيقت لري!

*　　　*　　　*

د ژوند اړتيا
د باور کړکۍ
څه ښه تړي!
که نه
د مرگ له پرېکړنده شتون سره
به مو څه کړی وای؟

دسمبر ۱۹۹۰

د مرگ حقیقت

د **کلیمې** پړی
افسوس
د مرگ د کوهي تل ته نه رسېږي!

د ناروغې مور له ناڅاپه پرېوتلو وروسته
په هغې کې
کړی کړی
تر وروستۍ کلیمې پورې
کښته شوم؛
ناچاره بېرته د شیبو سطحې ته
راستون شوم.

پر ژوند مې اعتماد
له منځه تللی
مرګ،
حقیقت لري.

دسمبر ۱۹۹۰

د کلیمو وږم

مرګ دې
زما د کلیمو وږم
ګڼدی کړی دی.

اوس!
مرګ ما ته
آشنا شوی
شېبه،
لا رڼه
مینه،
لا لویه.

جنوري ۱۹۹۱

ستا له مرګه

ستا له مرګه
شیبې مې
درندې شوې
او خاطر مې
لکه د جنازې
پرسېدلی.

تابوت به دې

تابوت به دې
د خپل شعر په اوږه
ښار په ښار
وګرځوم.

د مور خاطرې

د مور خاطرې
بې له ځنډه پر **کليمو** مې اوس
ورېږي
او له سترګو مې
راتوييږي.

چوپتیا او مرگ دې

چوپتیا دې زه
تر مرگه رسولم:
دروندوالی یې
زر چنده ډېرېده.
مرگ به دې
را سره څه وکړي؟

جنوري ۱۹۹۱

د مرگ لوی تابوت

په مرگ کې څنگه یې موږې؟
د ژوندانه د شېبو تابوت دې
سخت او تنگ و.
اوس هلته
د مرگ په لوی تابوت کې
آرامه نه یې؟

په مرگ کې څنگه یې موږې؟
فکر کوم هلته هم
د پخلي د سمبالولو په اندېښنه کې یې

او دا چې دسترخوان
د مرگ په کوم ځای کې هوار کړې
او موږ ته
څنگه او له کومې کړکۍ
غږ وکړي.

جنوري ۱۹۹۱

د ټولنې ځناور

مور
د ټولنې ځناور
وداړله.

مور او ځناوران

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې
ځناورانو
ژوند تصرف کړی و
او ته یې
د آزادۍ په څېر
سپکه ګڼلې.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې
ځناورانو
کلیمه
ـ دا ستره پنجره ـ
ستا پر مخ وتړله
ذکاوت یې درته ممنوع کړ.
جسارت یې درته ممنوع کړ.
او ښایست یې درته

ګناه وګڼله.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې موږ
ځناورانو
ژوند تصرف کړی و!

مور او قهر

حيف!
مور
هيڅکله مې مور و نه توانېده
د خپل پټ قهر په وياڼې کې
وبهېږي.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې

ځناورانو

ژوند تصرف کړی و

او ته یې

د آزادۍ په څېر

سپکه‌گڼلې.

په درد سره، چې ستا په ژوندانه کې مورې

ځناورانو

کلیمه

-دا ستره پنجره-

ستا پر مخ وتړله

ذکاوت یې درته ممنوع کړ.